

Sonja Jógvansdóttir á pisufundinum á Kambsdali:

Útbúgving eigur at vera fyrri øll

–Útbúgvingin eigur at vera fyrri øll, eisini tey, sum ikki hava klaver í stovuni, mercedes í túninum og stuttleikabát á sjónum segði Sonja Jógvansdóttir úr Fuglafirði, tá hon helt røðu vegna studentarnar á pisufundinum á Kambsdali mánadagin.

Røða studentanna á Gøtu-sandi hin 23. juni 1997

Góðu áhoyrarar, eg skal í hesi røðu hugleiða stutt um studentalívið, nøkur viðurskifti úti í heimi og her á klettunum.

Fyri sløkum trimum árum síðani sátu vit studentar í einari stovu, skúlastjórin segði nøkur formell orð, hugsi tað mesta var um inni-skógvar og uppmøting, vit sátu sum á nálum og lurtu. Síðani vóru vit bytt upp í flokkar og fyrstu tíðina vóru vit sera fríðarlig, og gjørdur alt fyrri at passa inn í skúlans umhvørvi. Men eftir stuttari tíð, hugsi umskiftið var aftaná fyrstu skúla-veitsluna, vóru vit sosialiserað. Og vit vóru rættir »smølfar«. Jantelógin var galdandi, og vit skuldu ikki hugsa, at vit vóru nakað. Ikki fyrr enn vit komu longur upp í hierarkið, kundu vit gera um okkum. Og í ár hava vit yvir G-arar so, við heldur leysum teyrum, stýrt og leitt hinar smølfarnar. Hetta er ein partur av studentarlívinum.

Á studentaskúlanum eru vit eisini av røttum komin tætt upp at náttúruni, og t.d. vita allir studentar og HF-arar nú, nær eitikkopatiðin byrjar og endar. Tað hava vit í hvussu er upplivað í praksis.

Eitt vit hava fingist nógv við, er at seta spurnartekin við viðurskifti, bæði her á landi og úti í heimi. Hvat er t.d. sannleikin? Finst tað ein endaligur objektivur sannleiki? Um ja, hví er heimurin so uppbrutin?

Aftaná seinna heimsbardaga og fram til síðst í átta-tíárunum var kalda kríggið, og ofta var atombardagi sera nær. Heimurin var byttur í tvey, vestur og eystur. Eysturheimurin stóð fyrri »ofrælsari« einaræðisskipan, meðan vestanvert var »góða« fólkaraðisskipan, og frælsi hins einstaka var av røttum í háseti. Spurningurin í dag er um sannleikin var so einfaldur. Vit hava ikki longur hetta uppbyti. Men heldur tykist ein norður-suður dráttur at vera. Spurningar sum umhvørvi, reint vatn og hungursneyð eru sera átrókandi, og tíanverri verður alt ov lítið munagott gjørt við hesi við-

urskifti. Tað er serstakliga fólkið í triðjaheiminum, ið eru fyrri vanbyti. Tað eru nøkur heilt grundleggjandi rættindi, ið áttu at verið øllum heimins íbúgvum at gagni. Her er at fáa mat í munni, hvønn dag, frítt at kunna siga sína hugsan og trúgva á tann Gud tú vilt, tey mest neyðturviligu og sjálvsögdu rættindi. Vit vestanvert hava tíanverri ikki verið heimins besta forðemi í so máta. Vit, okkurt um 15%, nýta um 85% av heimins ríkidømi. Og á hvørjum ári eru tað í ES, fjøll av m.o. korni, breyði og smøri fyrri ikki at tala um vinið, sum verður koyrt vekk, alt meðan milliónir eitt sindur sunnanvert hungri. Hetta vanbyti skriggjat til himmals. Okkurt slag av solidaritetsskipan áttu at verið gjørt fyrri at minka um hetta. Materiellu fortreytirnar eru til staðar, heldur er tað viljin, ið skortar. Havi í hesum sambandi hug at lesa yrking Martin Næs »Eydnustund fyrri okkum 1000, men!!!« ið er frá tí harrans ári 1975.

Eydnustund fyrri okkum 1000, men!!!

3000 onnur sáu dagsins ljós á fyrsta sinni. Vit fylgdust øll, og høvdu øll innan somu 24 tímar verið gjøgnum tað sama.

Tey 2000 havi eg enn ongantíð sæð, bert hoyrt um tey, og hoyrt tey grátið á filmum. Onkutíð havi eg hugsað um tey, og sent teimum ein 10 krónuseðil, men annars...!

Hini 1000 eru tú og eg og 998 onnur, sum vit siggja dag um dag í góðum klæðum, og sum ikki liða nakra neyð, eiga bókur á hyllini og mat í skápinum.

1000! hugsið um tey 2000!!
— -- vit vóru jú 3000!!!

Boðskapurin er heilt greiður. Átrókandi er eisini spurningurin um reint vatn til fólkið og umhvørvið. Vatnspurningurin er ikki ein trupulleiki í Føroyum, men umhvørvisliga kundi nógv meira verið gjørt. Hetta er skúgvad til viks. Í nógvum førum er undanfarslan; »vit eru einans 45.000 fólk, við stórum havi rundan um okkum, tað vit dálka, sæst ikki aftur í mongdini«. Henda próvforsla rillar, tí sum heimsborgari eigur tað at vera okkara uppgáva at fara væl um náttúruna. Soleiðis eru vit jú eisini við til at tryggja framtíðarættaðum. Hetta eigur at fevna breitt, líka frá húsarhaldinum til møgulegan oljuindnað.

Tað, at vit studentar og HF-arar kunnu standa so fjølment her í dag, skyldast ikki minst samfelagsskipanini, vit liva undir, tí so-nævnda vælferðarsamfelagnum. Útbúgvingin er fyrri øll, men hetta er ikki nøkur sjálffylgja – tvørturímóti. Enn eru tað nógv, sum siggja slíkar útbúgvingar sum eina stóra samfelags-útreiðslu. Men eg haldi tvørturímóti, at vit, allar pisur eru dømi um eina skilagóða iløgu, sum er samfelagnum til gagns. Tað er tí eisini ómetaliga um-ráðandi hjá okkum at tryggja at onnur fáa somu, helst betri, møguleikar til útbúgvingar. Útbúgvingin eigur at vera fyrri øll, eisini te, sum ikki hava klaver í stovuni, mercedes í túninum og stuttleikabát á sjónum. Nú eru tað vit, sum skulu mynda samfelagið. Nalvastrongur okkara er harvið kvettur.

Tað eru eisini vit, ið partvis fara at mynda føroyska oljupolitikkin. Skulu vit lata alt verða reint privat – ella heldur roynd at byta nakkað av yvirskotinum javnt á landsins borgarar. Júst sum varð gjørt við uttanlands-

skuldina. Oljupeningur átti m.a. at verið nýttur til at útbúgva fólk og til gransk-ing. Hetta er slíkt, sum fer at vera ávøkstur og landið kann heysta fruktirnar av seinni.

Fyri okkum er heimurin, í enn størri mun, viðopin. Møguleikarnir fyrri at lesa uttan fyrri Norðurlond eru betradir munandi. Nú kunnu vit fara næstan hvagar tað skal verða, og fáa stuðul úr bæði Føroyum og Danmark. Hetta fer eisini at koma okkum til góðar á nógvum økjum. Tað veri seg t.d. í ES spurninginum, um ríkisfelagsskapin og vinnuliga. Karmar eru settir fyrri at sjónarringurin kann viðkast munandi.

Framtíðin sær heldur ikki so dýpur út. Nalvastrongur okkara er klíptur og óansæð hvat vit víðari velja, trúgvi eg at ávisur saknur verður í studentaskúlanum. Vil við hesum takka fyrri árin, ið fóru. Vit studentar vilja eisini ynskja javnlíkum okkara, HF-arunum ein góðan byrð. Fari at enda við broti úr yrkingini »Framtíðin«, ið er úr savninum »framtíðin kemur ikki av sær sjálvari«, eftir okkara nýklæta doktara, Jóhannes Dalsgård.

Framtíðin

Framtíðin er ein spurningur um tú heldur við tí sterka ella tí veika ein spurningur um hvørjar kreftir nú skulu loysast úr teyrum eitt val millum svarta regnið og lívið.

Framtíðini kunnu vit ikki biða eftir í tað óendaliga.

Framtíðin kemur ikki av sær sjálvari hon má skapast hon má takast frá teimum sum hava tikið sær einarett til hennara.

vegna studentarnar
Sonja J. Jógvansdóttir

RTRÚLOVILSIS RINGAR
STÓRT ÚRVAL • SKJÓT LEVERING

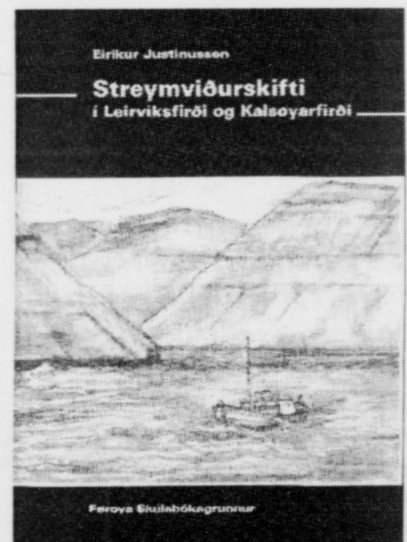
Myndstrutir og slættir

Prísir fyrri parið úr kr. 600 -

Klokkan
Til úr og Gulemúr - SMS - 11 1000

Tíðindaskriv frá Føroya Skúlabókagrunni:

Streymviðurskifti í Leirvíksfirði og Kalsoyafirði

Føroya Skúlabókagrunnur hevur givið út bókina Streymviðurskifti í Leirvíksfirði og Kalsoyafirði eftir Eirík Justinussen í Leirvík.

Bókin er ætlað at leiðbeina skip og bátar, ið sigla Leirvíksfjörð og Klaksoyafjörð, undir teim ymisku viðurskiftum, ið kunnu standast av óveðri ella skiftandi streymi.

Víst verður, hvussu høvuðsstreymarnir og afturundirgerðirnar reka í báðum firðunum, og hvussu siglast skal teir ávisu tímarnar.

Aftast í bókini er samandrátur um sigling í Leirvíksfirði og Kalsoyafirði á enskum og donskum máli.

Streymkortini hevur Eiríkur Justinussen gjørt, og staðkømr menn hava eftirtey.

Bókin er eisini ætlað sum undirvísingartilfar, til sjómánskúlan og fólkskúlan.

Hestprent hevur staðið fyrri satsi, umbróting og prentumsiting. Ingi Joensen hevur gjørt permuna, og hevur Ellintur Justinussen teknað permumyndina. Bókin er í litum.

Streymviðurskifti í Leirvíksfirði og Kalsoyafirði er 35 blaðsíður og kostar 64 krónur.

sosialurin
– meira enn tíðindi